

Transkontynentalna perspektywa badań

foto: Andrzej Kobos

29 maja 2010 na sesji ogólnej Międzynarodowej Unii Akademii (Union Académique Internationale; UAI) Profesor Janusz K. Kozłowski, przedstawiciel Polskiej Akademii Umiejętności, został (niemal jednogłośnie) wybrany Prezydentem UAI na rozpoczynającą się kadencję 2010–2013. W tydzień później rozmawiałem z Profesorem dla „PAUzy Akademickiej”.

Andrzej M. Kobos [AMK] – *Panie Profesorze, Międzynarodowa Unia Akademii jest jedną z kilku międzynarodowych organizacji, zrzeszających akademie nauk z różnych krajów...*

Janusz K. Kozłowski [JKK] – Międzynarodowa Unia Akademii (UAI) powstała w r. 1919 z inicjatywy francuskiej Académie des Inscriptions et Belles Lettres. Członkami-założycielami UAI były 22 akademie nauk z krajów Europy oraz z USA i Japonii. Inicjatywa ta nawiązywała do „Association Internationale des Académies” powstałej w r. 1899 w Wiesbaden. Wśród członków założycieli UAI była też Polska Akademia Umiejętności, a jej pierwszym delegatem na posiedzeniu w Brukseli w r. 1919 był prof. Kazimierz Morawski. Obecnie UAI zrzesza (łącznie z członkami „affiliés”) 74 Akademie z prawie 50 krajów. Jedynym Polakiem na stanowisku Prezydenta UAI był w latach 1969–1971 prof. Kazimierz Kumaniecki (filolog klasyczny i neoklasyczny), reprezentujący wówczas Polską Akademię Nauk.

AMK – *Jakimi problemami zajmuje się UAI?*

JKK – W ramach UAI realizowanych jest obecnie ok. 70 projektów badawczych w różnych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych. Większość z nich ma na celu zachowanie i opracowanie dziedzictwa kulturowego ludzkości w dziedzinie archeologii, historii sztuki, historii, numizmatyki, a także lingwistyki. Znaczna część aktualnie realizowanych projektów dotyczy węzłowych problemów historii filozofii, literatury i kultury, a także przekrojowych, często transkontynentalnych, zagadnień dziejów cywilizacji (np. dokumentów europejskich dotyczących dziejów Japonii, źródeł europejskich do historii Afryki, relacji pomiędzy Chinami a światem śródziemnomorskim i in.). Programom UAI zawdzięczamy wiele publikacji leksykonograficznych (np. słowniki łaciny średniowiecznej, języka perskiego, sumeryjskiego i asyryjskiego i in.) i encyklopedycznych (np. Encyklopedia Islamu). Do ważnych, niedawno ukończonych projektów należy zaliczyć Nowy Atlas Językowy Pacyfiku.

AMK – *To są obecnie na nowo badane dziedziny, w swej istocie wielokulturowe... Przykładowo, profesor Sir Jack Goody z Cambridge University zajmuje się istotnym wpływem kultur Wschodu na kulturę Europy. Jego głośna książka z 2006 r. The Theft of History („Kradzież historii”) ukazała się niedawno po polsku.*

JKK – W projektach badawczych UAI relacje pomiędzy kulturami Dalekiego Wschodu i Europy zajmują wiele miejsca. W ramach wymienionego już projektu „Chiny a świat śródziemnomorski” opublikowano np. inwentarze monet rzymskich znajdujących na terenie Chin, a także źródła pisane dotyczące relacji chińskich o krajach basenu Morza Śródziemnego; podejmowane są starania, aby do projektu przyłączyły się kraje Azji centralnej (Turkmenia, Kazachstan, Kirgizja), podejmując się publikacji źródeł archeologicznych, a przede wszystkim importów europejskich i dalekowschodnich na obszarach pomiędzy Bliskim i Dalekim Wschodem, m.in. na „jedwabnym szlaku”.

AMK – *Jaka jest rola PAU w projektach badawczych UAI?*

JKK – PAU powróciła do UAI w r. 1992 i od tego czasu uczestniczy w ośmiu projektach UAI: *Monumenta Palaeographica Medii Aevi* (1 tom w druku), *Corpus Philosophorum Medii Aevi* (Aristoteles Latinus – 2 tomy), *Corpus Vasorum Antiquorum* (10 tomów), *Corpus Antiquitatis Americanensis* (3 tomy), *Tabula Imperii Romani* (1 tom), *Sylogae Nummorum Graecorum* (2 tomy), *Magna Moravia* (3 tomy), *Monde Scytho-sarmate et civilisation greco-romaine* (1 tom w druku), *Corpus Vitrearum* (1 tom w przygotowaniu). Ponadto PAU kieruje jednym projektem *Corpus Epistolarum Ioannis Dantisci*, który stanowi część kilku projektów dotyczących elit intelektualnych XVI–XVII wieku w Europie, realizowanych przez akademie zachodnioeuropejskie. Niestety największe trudności sprawia nam Korpus Witraży; pragnąłbym, aby krakowscy historycy sztuki wreszcie doprowadzili do ukończenia choćby tylko pierwszego tomu polskiej serii tego Korpusu, dotyczącego opracowania witraży z Kościoła Mariackiego, rozpoczętego przed kilkadziesiątu już chyba laty przez prof. Lecha Kalinowskiego.